

När Balssa blev Balzac

Om en biografi över den unge Balzac

Sigbrit Swahn nitälskar för den franska litteraturen, nu senast med en biografisk skildring av *Den unge Balzac*. Vi får följa Honoré från vaggan till genombrottet med *Les Chouans* och får mycket veta på vägen om pappa och mamma och systrarna och bortskämde lillebror.

I väntan på en stor och uttömmande biografi på svenska kan boken tjäna som lämplig inledning till studiet av Balzac, mest kanske till *Louis Lambert*, *Liljan i dalen* och *En skum historia*.

Ett traditionsbundet land med en litterär guldålder bär som snigeln ett tungt hus på ryggen och rör sig långsamt som den. Formell förnyelse till realism eller än modernare berättarformer innebar knappast någon djupare förnyelse av själsanalys och människosyn. Balzac liksom ännu Proust ligger närmare Racine och Chateaubriand än Sigmund Freud.

Men det bör sägas i sanningens namn, att den unge Honoré hade omkring sig en rik flora av åskådningsmaterial i denna familj, liksom skapad att ge stoff åt en pessimistisk moralist. Mamma Balzac var klen begåvad för modersrollen, och så har det också skrivits mycket om Honorés gäckade behov av moderlig ömhet och hans ständiga dragning till äldre och moderliga kvinnor, först av dem Madame de Berny.

Nu menar Sigbrit Swahn, med all rätt, som jag tror, att fadern lite orättvist kommit i skymundan. Han är verkligen, som fransosen säger, skapad som en figur av Balzac.

Bernard-François Balssa, senare Balzac eller de Balzac, när det skulle vara fint, var en av dessa schakaler som strövade runt på revolutionens slagfält, en roffare och en plundrare och en opportunist av värsta slag, stilenligt nog också samhällsförbättrare, som framträdde med reformivrande broschyrer, när han inte var fullt upptagen med att sliska sig in hos jakobinerna, hos Napoleon, hos Ludvig XVIII eller vem det nu var som rädde för dagen. Glädjande nog fick han det lite knapert på gamla dar, men var ingalunda en pappa Goriot, snarare en gammal Hulot, som skrävade om sin potens upp i sjuttioårsåldern.

”Hur ska jag göra en sån som pappa sannolik i en roman?” Så måste den unge Honoré ha frågat sig mången gång. När han lyckades med uppgiften var han färdig diktare.

Expressen 17/11 1983